

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks do Komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej w roku 2023
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język łemkowski, część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2023 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	13 czerwca 2022 r. (aktualizacja: 26 sierpnia 2022 r.)

Na podstawie art. 11 ust. 6 ustawy z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw¹ w **Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej w roku 2023**² wprowadza się następujące zmiany: zadania dotyczące lektur obowiązkowych nieujętych w wymaganiach egzaminacyjnych zostały anulowane – zaznaczono je przekreśleniem.

Na podstawie art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret piąte ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³ oraz § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie egzaminu maturalnego⁴ ogłaszam listę jawnych zadań w części ustnej **egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej** obowiązującą w roku 2023.⁵

1. Образ меджелюдських реляцій в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Владимира Хыляка **Мій блаженній пам'яті дяк** і іншого літературного тексту.
2. Мотив біди в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Руска доля** і іншого літературного тексту.
3. Мотив зрады в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Великий перекинчык в малым розмірі** і іншого літературного тексту.
4. Мотив сну в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пьесы Клавдії Алексівич **Заморочена** і іншого літературного тексту.
5. Мотив матери в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Михаїла Нестерака **Для Тебе, моя мати!** і іншого літературного тексту.

Уж Тебе ніт, о моя мати!
Я правду тоту розумію,
Та, Боже мій, я все не сьмію
Істині гіркій віру дати.

Де не посмотрю, в каждый кутик,
Там всяди мене, мамо, гласкаш;
Хоц нигде, нигде Тя не чути,

¹ Dz.U. 2022, poz. 1116.

² Dokument jest dostępny pod adresem:

https://cke.gov.pl/images/EGZAMIN_MATURALNY_OD_2023/komunikaty/EM%20Komunikat%20o%20egzaminie%20ustnym%20z%20j%20C4%99zyka%20C5%82emkowskiego.pdf

³ Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, z późn. zm.

⁴ Dz.U. poz. 482.

⁵ Szczegółowy opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka ukraińskiego od roku szkolnego 2022/2023 (dla absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego oraz 5-letniego technikum) jest dostępny w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej](#). Niniejsza lista zadań jawnych określa **wyłącznie** zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w pierwszym zadaniu w zestawie egzaminacyjnym, który zdający będzie losował podczas części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego w 2023 r. Niniejsza lista **nie wyczerpuje jednak** tematyki omawianej w zakresie każdej z lektur obowiązkowych. Lista ta **nie stanowi również** wytycznych dla nauczycieli określających wyłączną tematykę, która powinna być poruszana podczas zajęć. Znajomość problematyki lektur obowiązkowych sprawdzana będzie również w części pisemnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego, także w zakresie, którego nie obejmuje niniejszy *Komunikat*.

Знам, же не вмерла Твоя ласка.

Коли єм Тобі раз остатній
Зо слезом гварил – выбач мамо,
Хоц жаль безмірний слово затмил,
Ты голубила мя очами.

Товды то ледво чутний голос
Годен – мі злomu – был пращати,
Што нераз я Твій сивий волос
Не знал належні вшанувати.

М. Нестерак, *Для Тебе, моя мати!*, «Лемківській Календар 1994», с. 93.

6. Як лемківскы творці представляють травматичны події з історії свого народу
Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до дневника Теофіля Куриллы **Дневник Лемка з Талергофу** і іншого літературного тексту.
7. Чом записуваня травматичных досвідчынь єст важне для лемківской літературы?
Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до дневника Теофіля Куриллы **Дневник Лемка з Талергофу** і іншого літературного тексту.
8. Як Лемкы можут тратити свій рідный язык? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Ваня Гунянки **В Америці** і іншого літературного тексту.
9. Мотив еміґрації в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Ваня Гунянки **В Америці** і іншого літературного тексту.
10. Як в лемківській літературі сут представляны рідны традиції? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до песьы Івана Русенкы **Вертеп в Карпатах** і іншого літературного тексту.
11. Як творці представляють Лемковину по выселінях? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенкы **Тепер на Лемковині** і іншого літературного тексту.

А терер смутно там в Карпатах,
Нигде не дзвонит в церквах дзвон,
Не видно там нашого брата
– ани в Высовій,
– ани в Лабовій,
вшыткы вон!

Лемківской не чути бесіды,
Затихли пісні серед гір,
Лем духы дідів, пра-прадів
блукуют сами
медже горами
з бору в бір. [...]

Гей, бідны Лемкы выселены,
Од Одры – Нисы по Дон-Бас,
А села, поля залишены,

опустошали,
позарастали
терньом зас.

I. Русенко, *Тепер на Лемковині*, [в:] I. Русенко, *Русенко. Выбране*, ред. П. Трохановский, Крениця-Ліґниця 2010, с. 133.

12. Яку функцию в лемківській літературі ма вводжыня гірского краєвиду? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенки **Лемковина** і іншого літературного тексту.

Каменисти пути і потоки рвучы,
Березовы дебри і лісы дремучы,
Кычеры высокы, поляны зелены,
Пропастны ростокы, зрубы пороснены...
А школы маленькы, хыжы деревяны,
Діточкы босенкы, люде застараны...
Темно в хыжи, смутно смотрят іконы на стінах,
Коло пеца бренчат мухы, гуси, куры в сінях...
Кус дерева за стодолом, на купі чатина,
Біда смотрит через выглед – ото Лемковина.

Я родил ся твоім сыном – доля моя бідна,
Та люблю тя, Лемковино, моя мати рідна!
І хоц земля наша бідна, доля незавидна –
Не забудут моі очы тихых гірских ночи,
Ани серце не забуде, покаль жыти буде.

Бо ци-м годен позабыти нашу гірску красу,
І смеречкы, і поляны, де ся уці пасут,
І черниці, і яфыры, ягоды, малины?...
Верабоже, не забуду нигда Лемковины! [...]

I. Русенко, *Лемковина*, [в:] *Русенко. Выбране*, ред. П. Трохановский, Крениця-Ліґниця 2010, с. 39.

13. Чом вчыня ся ест важне в жытю человека? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенки **Треба нам науки** і іншого літературного тексту.

Хоц маме кріпкы руки,
Хоц маме добре здравя –
Без школи, без науки
Мудрійшы нас задавят.

Бо хоц голову маме
І мозок в тій голові,
То мы не понимаеме,
Што о нас дахто повіст.

Бо хоц і очы маме,

Видиме, як сонце світит,
Лем вшиткого, як другы,
Не можеме видіти.

Мы лем горе чуєме,
Бо серце маме в груди,
Лем того горя ни хто
Николи чути не буде.

Хто нам другом, хто врагом?
Мы каждому вірили,
На мотузку нас вели –
Своей не мали мы ціли.

І мы все бідны, голы,
Хоц маме кріпкы руки.
Бо ніт в нас своей школы
І своей ніт науки.

І. Русенко, *Треба нам науки*, [в:] Русенко. *Вибране*, ред. П. Трохановскій,
Крениця-Ліґниця 2010, с. 48.

14. Образ войны в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Симеона Пыжа **Горлицкій Бурсак** і іншого літературного тексту.
15. Мотив приязни в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Семана Мадзеляна **Ой, верше, мій верше** і іншого літературного тексту.
16. Рідны звыкы і віруваня в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Семана Мадзеляна **Дідова студня** і іншого літературного тексту.
17. Яка ест роля літературы в сохраниню памяти о минулым? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Нестора Репелы **Опиш вшитко** і іншого літературного тексту.

Жыла давно Лемковина,
Сьпівали Бескіды,
Пок не пришла зла година,
Пок не пришла біда
Зо своей мітлом горесном
І гет од Ославы
По Дунаєц безжалісно
Лемків вымітала. [...]

Оповідай словом злотым
Опиш на папері –
Гет о вшиткым, правдом, о тым
Смутным і веселым.
Най чытают, най же знають –
Де тоты Бескіды,
Яка тота Лемковина,
Де жыли прадіды.

Опиш вшытко о тым краю,
Опиш го праведні,
Опиш тугом, слезми, жальом,
Вдыхний сум душевний.

Най чытают, най же знають
Што ім треба знати,
І най тото поважають,
Што єст для них святіст.

Не тота святіст жытьова –
Што єст гнеска в сьвіті,
Але тота народова –
Чыйой мы сме діти.

Н. Репела, *Опиш вшытко*, [в:] того же, *Місце при столі*, Крениця-Лігниця 2001, с. 10–11.

18. Мотив любови в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Дюры Папгаргая **Любов не зна границ** і іншого літературного тексту.

Жаба една.
Повідала же мя любит,
а не дала полізати
капкы леду.
Но і така то мі любов!
Добрі гварят
міркуй бо тя бабы зведут
аж і втовды
кед вечерю варят.

Жаба една.
Хоц бы мі лем шкарупинкы
кус лишыла.
Ба, е! Бодай ся ньом задавила
кед є така.
Лишу я ей, най банує,
най нарікат.
Не дістане
ани тілко з мойой гумы
ани слину з медівника.

Жаба една.
Булю ввидит мою морков
зо заграды,
ани златко з чекуляды,
ни папірчык зо жувача,
ни родзынкы із копача.

Кед бы хоц лем
на другіраз обіцяла,
але такой одрубала:
ты зашпаруй на футболю,
та куп собі –
добры леды ма Вархоляк.

Жаба една.
Така мала
а уж грозит, такой бреше.
Повіл бым ій
най ю чорт до фраса несе.
А не можу.
Серце не даст.
Кед ю виджу, та аж росну,
аж не міщу ся на двері.
Што ту можу.
Зас на леды мус просити
од матері.

Д. Папгаргай, *Любов не зна граници*, [в:] *Мамко, куп мі книжку. Антольоґія діточої поезії*, ред.
П. Трохановскій, Nowy Sącz 1995, с. 206–207.

19. Мотив жены в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до спомину Маріі Мальцовской **Материна свічка** і іншого літературного тексту.
20. Яку функцию полнят співанкы/ співаня в жытю Русинів Лемків? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Маріі Мальцовской **Веце біды як воды** і іншого літературного тексту.
21. Мотив незгоды в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
22. Образ ґаздыні в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
23. Образ сусідскых одношынь на Лемковині. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
24. З чым ся лемківскым творцям асоціює Лемковина? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Повіл бы-м вам дашто** і іншого літературного тексту.
25. Мотив тугы за втраченом Отчызном в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до верша Івана Желема *****Уж ся мі не снит** і іншого літературного тексту.

Уж ся мі не снит
Рін над потоком
І гуси на ній ґелґотливы.
Уж ся мі не снят
Тополі высокы
Над хыжом мойом сиротливом.
Уж ся мі не снят
Камінны урвиска

І гірскы зелены убочы.
Уж ся мі не снят
Далекы і близкы
Карпатскы замрияны ночы.
Уж ся мі не снит,
Же Фырдей задерат
До хмары високу вершыну.
І смутно, як отець
За сыном вызерат
За мною аж ту в Україну.
Уж ся мі не снит
В щесливу годину
Край, што-с мі дал го, о Боже,
Уж ся мі не снит
Моя Лемковина,
Бо спати уж про ню не можу.

І. Желем, ***Уж ся мі не снит, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 143–144.

26. Якы літературны способы хоснуют лемківскы творці, жебы «вернути» до втраченой Лемковини? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Желема *****Уж ся мі не снит** і іншого літературного тексту.

Уж ся мі не снит
Рін над потоком
І гуси на ній гелґотливы.
Уж ся мі не снят
Тополі высокы
Над хыжом мойом сиротливом.
Уж ся мі не снят
Камінны урвиска
І гірскы зелены убочы.
Уж ся мі не снят
Далекы і близкы
Карпатскы замрияны ночы.
Уж ся мі не снит,
Же Фырдей задерат
До хмары високу вершыну.
І смутно, як отець
За сыном вызерат
За мною аж ту в Україну.
Уж ся мі не снит
В щесливу годину
Край, што-с мі дал го, о Боже,
Уж ся мі не снит
Моя Лемковина,
Бо спати уж про ню не можу.

І. Желем, *** Уж ся мі не снит, [в:] Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківської літератури, ред. О. Дуць-Файфер, Лігниця 2002, с. 143–144.

27. Чом для человека єст важне місце, де ся вродил? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Желема **Блудний сын** і іншого літературного тексту.

Лем єдно мя болит,
Лем єдно
І душу мі трапит
Заєдно, –
За тобом, мій краю,
Розпука
І туга, што нигда
Не стухат.
Полечу, на крылах
Полечу
Я в тоту манливу
Далечу.
Як стану на гірській
Убочы,
То повім: «Маш серце,
Што хочеш».
Пак піду зберати
Я всяди
Дітинства свойого
Принады,
А рідна землиця
Мі рече:
«Де-с блудил, шалений
Чловече?»
За свою зневіру,
За здраду
До лона земного
Припаду
І слезы каяня
Пролію,
І в скрусі покутній
Зомлію.
Як скуплю уж свою
Провину,
Проречут зас горы:
«Наш сыну!»
І тоты мя слова
Пророчы
До сонця піднесу
Од нocy.

І. Желем, *Блудний сын*, [в:] Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківської літератури, ред. О. Дуць-Файфер, Лігниця 2002, с. 142–143.

28. Як творці передставляють лемківські ярмаки сперед выселінь? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Івана Головчака **Купила kota в мішку** і іншого літературного тексту.
29. Як выглядають одношыня медже чловеком а природом? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до байкы/ оповіданя Івана Головчака **Не рубай яличку** і іншого літературного тексту.
30. Чом для чловека єст важна гордіст зо свого походжыня? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Головчака *** **Я не скривлю ся за того** і іншого літературного тексту.

Я не скривлю ся за того,
Же мя назве дахто Лемком.
Так! Я люблю рідны горы
З іх окрасом зелененьком.

Одкаль люде ся дознали
Бы про Тебе Лемковино,
Якбы племя не носило
Тоту назву з часу плыном.

Час тот молот і колотил
Імя твоє, любя земля,
Не роздусил, не роздробил,
Хоц розметал рідне племя.

Роснут гнеска розшмарены
Люде гір в округлым світі,
В людским мори ся колотят
Іх потомкы – милы діти.

Може зникнут капльом в мори
Мої Горці розметаны...
Але вірю, Лемковино,
Твоє імя не зовяне.

I. Головчак, *** *Я не скривлю ся за того*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повыселенчой лемківской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, 158–159.

31. Мотив повороту на Лемковину в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до верша Меланії Собин **Поворот** і іншого літературного тексту.

Уж скінчыло ся чеканя
Безнадійне,
Уж вертаме ся до тебе,
Земле рідна.

Оплакана, недоступна,
В снах выснута,

Здичавіла одлогами
Долгы літа.

Задушевны ти несеме
Поздравліня,
О, витай же, сиротино
Наша мила.
Мы зліеме тебе потом,
Як росицьом,
Неєдного зачудуєш,
Красавицьо.

Вшыткы силы ти оддаме,
Як матери,
Отвориме нашыроко
Тяжкы двері.

Заореме толочыска
Каменисты,
Вітер зерном заколыше
Колисистым.

Хліб пахнячый нам зародиш,
Земле наша,
Для жывины даш до волі
Здравой пашы.

Іщы двигнеш ся, заквитнеш
Зелен майом,
В полях птажы ти весело
Заспівають.

Товды серце утруджене
Одпочыне;
Ти, в пристани твоій тихій,
Лемковино.

М. Собин, *Поворот*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківської літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 131–132.

32. Мотив Лемковины в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликујчы ся до верша Меланії Собин **Лемковина** і іншого літературного тексту.

*Дорогому Няньови
– в вічну памят*

Карпаты – Бескыды,
Краю молодости,

Земльо моїх надій незбытых
Кілко там свободы
Было і радости,
Як легко там было ходити.

Не сады, винниці,
Лем буки, ялиці
Вашы покрывають хырбеты,
Мятом, чабриками
Пахнут в сонци травы,
Студена водичка, лем пити.

Верхы і долины –
Моя Лемковино,
Земльо птахів співом славлена!
Надыйде до тебе
Мій голос з чужыны,
Послухай ты його, єдина:

Далеко од тебе
Бє ся серце моє,
З мысли мі не зыйдеш николи;
Не мож привыкнути,
Тебе позабыти,
Серцю приказати, бо болит!

Бо пташына в клітці,
Хоц выгоды має,
З розпачы по стінах бє крылом.
Я, хой і не в нужді, –
Радости не маю,
Бо нич мі в чужыні не миле. [...]

М. Собин, *Лемковина*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківської літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 128–129.

33. Мотив етнічного коріня в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пєсы Андрия Копчы **Одтяте коріня** і іншого літературного тексту.
34. Траґедия выселіня в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пєсы Андрия Копчы **Одтяте коріня** і іншого літературного тексту.
35. Як творці передставляють жытя по смерти? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до гуморескы Теодора Кузяка **Сафат в Раю** і іншого літературного тексту.
36. Як творці передставляють дітиньство на Лемковині? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до спомину Теодора Кузяка **Такє было моє дітинство** і іншого літературного тексту.
37. Мотив подорожы в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Павла Ксенича **Куріня шкодит** і іншого літературного тексту.

38. Лемківскы Ватры як єден зо способів плеканя рідного. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Павла Ксенича **Петро і Ватра** і іншого літературного тексту.
39. Што сучасні значыт для Лемків любов до свойой отчизны? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Павла Коробчака *** **Нигда-м не виділ гір...** і іншого літературного тексту.
40. Образ лемківского гандлю перед выселіньом. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Михайла Дзіндзя **Як Гарась коня помінял** і іншого літературного тексту.
41. Як творці представляють лемківскы села сперед выселіня? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Михайла Дзіндзя **Пришла коза до воза** і іншого літературного тексту.
42. Мотив птахів в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Олены Дуць *** **бідны люде** і іншого літературного тексту.

бідны люде
не знають
квитучых вышен
пред порогом
зберають застараніст

бідны люде
не звідують ся
по што

бідны люде
подібны до птахів

О. Дуць, *** *бідны люде*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 251.

43. Опозиция медже Лемковином а Чужыном в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Олены Дуць **Автобіографія** і іншого літературного тексту.

Шізофренія
ци лем я надвоє
мое
твоє
чьи імена
в нас вписаны
де моя земля
а де тота што мя родила
кілко поколінь іщы мине
підомном
надомном
сохнут травы

ци то лем туга
ци надія

О. Дуць, *Автобіографія*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківської літератури*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 256.

44. Мотив хыжы в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Володислава Грабана **Велиьны ремініцензиі** і іншого літературного тексту.
45. Як творці передставляют свої мрії, жебы вернути до Отчызны? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Володислава Грабана **Вертаня** і іншого літературного тексту.

На убочы
Хыжа дітинства
Босонога
Штораз дальша
Вертаню
Квітя выглядів
Пішло
Камінцями рік
Як дикы лебеді

В. Грабан, *Вертаня*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенчой лемківської літератури*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 238–239.

46. Образ лемківських свят в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Петра Мурянки **Велиьне інтермеццо** і іншого літературного тексту.
47. Што човекови приносить щестя? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповідання Петра Мурянки **Велиьне інтермеццо** і іншого літературного тексту.
48. Мотив роботы в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Петра Мурянки **Мурянчыско** і іншого літературного тексту.

Мурянка з муряночком
доріжком стежечком
серед свойого світа
диганяют жытя

Помож сестричко
помож братчыку
сама не двигну
тоту іглу
О ту на горбочку
о ту при ялици
збудуеме хыжку

Спокійно тихіцько
будеме сой жыти
од червів хробаків

рідний ліс хоронити

Двигай ся хыжко
мірйя інжинірю
жебы ся не сховзло
мурянчыско

Болят мя ручки
болят ножкы
цілий ден ходилам
аж під тамту сосну
зато серце мое
от радости мліе
бо уж на вершечку
вінчык зеленіе

Спочывай сестричко
спочывай братчыку
ліса шум несе сон
пора одпочынку

Хру хру
дика свиня
хру хру
іде з рылом
цілу морду
аж по уха
штурила

Ратицями молотила
в іклах злісно тырмосила
цілым лісом
цілым світом
обносила

Гей гей сестричко
гой гой братчыку
сама не двигну
тоту іглу

А ту
на горбочку

а ту
при ялици
збудуеме хыжку

П. Мурынка, *Мурянчыско*, [в:] тот же, *Як соків воды на камени*, Варшава 1989, с. 170, 172, 174.

49. Што дає човекови жытя во спільноті? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Петра Мурянкы **Мурянчыско** і іншого літературного тексту.

Мурянка з муряночком
доріжком стежечком
серед свого світа
диганяют жытя

Помож сестричко
помож братчыку
сама не двигну
тоту іглу
О ту на горбочку
о ту при ялици
збудуеме хыжку

Спокійно тихіцько
будеме сой жыти
од червів хробаків
рідний ліс хоронити

Двигай ся хыжко
мірай інжинірю
жебы ся не сховзло
мурянчыско

Болят мя ручки
болят ножкы
цілий ден ходилам
аж під тамту сосну
зато серце мое
от радости мліє
бо уж на вершечку
вінчык зеленіє

Спочывай сестричко
спочывай братчыку
ліса шум несе сон
пора одпочынку

Хру хру
дика свиня
хру хру
іде з рылом
цілу морду
аж по уха
штурила

Ратицями молотила
в іклах злісно тырмосила
цілым лісом
цілым світом
обносила

Гей гей сестричко
гой гой братчыку
сама не двигну
тоту іглу

А ту
на горбочку
а ту
при ялици
збудуєме хыжку

П. Мурянка, *Мурянчыско*, [в:] тот же, *Як соків воды на камени*, Варшава 1989, с. 170, 172, 174.

50. Як творці навязують до лемківського жытя на селі по выселінях? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до повісти Мирослава Нагача **Бомбель** і іншого літературного тексту.

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
DYREKTOR

dr Marcin Smolik